

EL POBLE CATALÀ

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA
Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 23 SETEMBRE DE 1903
ANY II * * BARCELONA * * NÚM. 46

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DÈU CENTIMS
SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

La nostra missió

Els regionalistes conservadors desconeixen la realitat i son joguina d'un tremendo error. El seu treball resulta, tal vegada contra el seu desig, més monàrquic que autonomista, més clerical que català, més regressiu que deslliurador. Allunyant-se de l'estoi de forces liberals i democràtiques, han ençugat presoners de l'extrema dreta catalana.

N'esloquint prova la darrera campanya electoral. En el curs d'ella la propaganda s'ha desviat del sentiment patriòtic. Han triomfat els candidats que's distinguen per defensors dels impossibles de la reacció, importada de l'Espanya absolutista a la democràtica Catalunya. Una coincidència d'aspiracions i candidats, ha fet a Barcelona la juxtaposició del Foment, del Comitè de Defensa Social i dels elements dinàstics del *Brusi* a les forces de la Lliga. Una mutua atracció y compenetració, ha creat a Girona el pacte de regionalistes y carlins.

Volien els nostres conservadors prescindir de les deficiències dels seus diputats electes y no consideren més que el nombre d'aquests y la suma material dels vots lograts. Tanquen els ulls però no veuen la tenebrosa del Foment, l'integrista mansoi del Comitè de Defensa Social, el maurisme realista dels homes del *Brusi*, y la significació genuina dels vots dels jesuïtes. Y tancats els ulls, creuen assequibles triomfar aviat sobre els republicans, donar el propi matís a Barcelona y a alguns districtes de Catalunya, imposar arrén l'aplec de forces reaccionàries.

Ens trobem nosaltres dins d'un altre món d'idees, davant d'una realitat diferent. La vida catalana ens presenta modalitats y exigències de fomesia y ànima expansives y liberals. Els fets ens donen una pauta d'acció accentuadament progressiva, com únic medi d'irradiar aspiracions y despertar fortes ansies autonomistes arreu de Catalunya.

La realitat, els fets y les idees ens separen y allunyen de la dreta y extrema dreta catalanes. Van aquestes més y més cada dia, darrera d'il·lusories restauracions de coses mortes, dessorra de prejudicis d'ordre extern y monàrquic, davant d'esforços antirepublicans y antipopulars. Se sacrificien y unxeu a les forces econòmiques y als representants dels interessos materials, rebentne vots, candidatures, tota mena d'exigències.

Nosaltres, pel contrari, volem viure la vida, l'empenta y l'èstímul de l'acció liberal. Tenim girada l'espallita a les coses mortes, oberta l'esperança a l'expansió, al dinamisme, al vigorós atany de sentiments, ideals y institucions ben impregnats de sava progressiva. Sense rebutjar la cooperació dels representants dels interessos econòmics, la estimem subordinada al assoliment de la més ampla llibertat pública y social del nostre poble, al lliure govern dels catalans, a la plena possessió per Catalunya d'un instrument perfecte de civilització sana, moderna y robusta.

Y sentim intensament l'anel y la necessitat, no de atiar odís republicans, no de arrelar en les multituds la convicció de que el Catalanisme es un aplec reaccionari, sinó de atreure y conquistar els republicans a la fe vital catalana y de donar a les multituds magnífica y segura penyor de que Catalunya farà us de la llibertat en fecond bé y millorament d'elles.

Aspiram a portar an els republicans conviccions autonomistes, ideals patriòtics, a depurarlos d'agents forasters, d'agitadors indignes, de tot esperit xorc y sectari, a ferlos homes del seu país y del seu temps, homes d'idees d'avui y de demà, sanes y fortes. Lluny de voler destruirlos, considerem la seva poderosa força útil a Catalunya. Pera nosaltres representen la palanca ab la qual ha de poder moures el món de les nostres energies.

Aquest es el nostre treball; aquesta, la nostra missió dins del Nacionalisme. Respectem a la dreta en els seus desigs de monarquisme clerical, que tant se sembla a lo que representa en Maura a Espanya; li respectem l'afició a homes sense tradició ni vocació nacionalista, però el nostre afany ens obra altres camins d'acció y de vida.

Estem convençuts de que el Catalanisme deu saturarse, pera triomfar, de sentiments y ambicions populars. Y les seves ambicions populars han de

ser fortes y tempestuosos com els grans moviments de les societats ben orientades. Sense ofegar la seva consciència, sense desfer llassos econòmics, sense rompre l'equilibri necessari de la vitalitat social, ha de donar la mà generosa als humils que puguen, ha de preconisar y establir la continuïtat millora de la condició dels treballadors, ha de oferir garanties de vida arreu de classes, brassos, estaments y professions.

Segles ençara anava Catalunya al davant de l'evolució liberal y expansiva. Per intuïció meravellosa, va obrir el seu esperit social a idees y formes que més tard devien renovar el món. Si avui s'aferria a les idees y formes rebudes y suportades en els segles de la seva decadència, seria indigna de la seva genuina tradició, portaria sempre els segells absolutistes d'encuny espanyol, y mai assoliria l'espèndida llibertat perque sospira.

J. LLUÍ RISSÉCH

La bandera catalana sediciosa o el Govern de Madrid separatista

Després de molt baladrejar a Madrid contra la legitimitat de la bandera catalana y del dret dels catalans a ostentarla com a símbol de la seva terra, a la fi aquella gent s'ha decidit a sortir d'una vegada de les mitges tintes y ab les darreres disposicions governatives manant arriar la bandera de les quatre barres en les societats catalanistes, han vingut a declarar sediciosa la senyera de Catalunya.

Quedem doncs en que la bandera catalana no es espanyola, y quedem en que ls nostres lectors ja sabran treure la conseqüència de lo que això significa.

Era air que en la contesta dirigida pel Concell d'Instrucció Pública als Estudis Universitaris Catalans se titulava al nostre "idioma d'extranger"; es avui que ls representants del Centre a Barcelona y a Tarragona declaren subversiva la nostra bandera.

S'han empenyats en que res de lo nostre sigui espanyol y en bona fe que's van sortint ab la seta.

El governador civil de la *provincia* de Barcelona es qui en aquesta tasca patriòtica hi té la millor part. Fidel al seu lema de *patria y monarquia* y considerantse fracassat pel ridícul en que'l dexa el misteri en que segueixen els autors del atentat de la Rambla de les Flors després d'haver assegurat que n'eu la pista, es veu que l'home ha volgut meritarse per un altre cantó y ab un zel digne de tot elogi les ha empreses contra les banderes catalanes que per ser ben vistos no bon xics més facilis de descobrir que les bombes.

Quedem, doncs, en que la bandera catalana es sediciosa, malgrat la carta que en Silvela va dirigir a la «Unió Catalanista» ara fa quatre anys reconeixent la legitimitat de la senyera de les quatre barres, en quant representa la personalitat històrica de Catalunya.

Sens dubte, aquest desacort entre el difunt estatista y l' governador general, o general governador, consisteix en ignorar el segon la conexió entre la bandera catalana y la espanyola, ja que no es aquesta última sinó la meitat de aquella, meitat que ls catalans ja en el segle xv usaven com a bandera marítima y que ls castellans varen apropiarse per *pellon nacional*, en el regnat de Carles III, y estrenantse com espanyola en els desastres navals de Cap San Vicente y Trafalgar, y passant al 1827 a ser bandera del exercit pera presidir les guerres civils, les guerres colonials y la dels Estats Units.

El senyor Fuentes, que es militar, hauria de saberles aquestes coses com segurament les sabia en Silvela, y per això va contestar honradament la consulta de la «Unió Catalanista» sobre la legitimitat de la nostra senyera.

Ja ven, doncs, el nostre governador que tot l'amor que pugua tenir a la bandera espanyola, que ha vingut a la vida en època de derrotes, no hauria de privar de descobrirse davant de la catalana, que es l'antecessora d'ella y ha sigut victoriosa sempre.

De totes maneres consignem aquí la nostra protesta, y no per la bravata inútil de que's declari sediciosa la bandera catalana, que com més ofesa's vegi més estimada serà dels catalans, sinó pel fet de que la gent de Madrid ens envien governadors que no saben de lo que se les heuen.

* En tota obra o empresa útil al públic, al legislador es el promotor extern, l'instint social es el promotor intern, y quen el ressort de baix s'afebleix o's trenca, l'impulsió de dalt queda sense efecte.

Per això es que quan el legislador vol obrar positivament, y no sols en el paper, deu abans que tot altre

objecte o interès, preocuparse del instint social, procurant atendre'l y conduir-lo, trobar-li el seu lloc y'l seu empleu, dexant tot els llurs moviments, aprofitar d'ell tota la utilitat de que es capàs, y per damunt de tot no retenir-lo ni falsejar-lo.

Hipòlit TAINÉ

¡Trista victoria!

Les eleccions d'ara han aclarit la situació y senyalat imperiosament el seu dever als que estimen a Catalunya per sobre dels interessos y vanitats personals, de les passions sectaries y dels odís de guerra social.

Mentres desde Madrid els homes públics afectes a la dinastia falten a les explícites promesses fetes a Catalunya de respectar y enaltir la seva personalitat y la seva prosperitat ab institucions autonòmiques o al menys descentralitzadores y ab institucions econòmiques y comercials que com el port franc o la zona neutral la portessin a la vida de relació exterior, absolutament precisa avui a Catalunya pera que pugui viure; mentres la nostra industria, fonament de la nostra riquesa y deu de la nostra vida, lluita pera no morir obrintse ab greus dificultats pas al comerç universal, entre les mil trabes oposades per la mala intenció y la incuria dels governs de la Corona; mentres cada dia venen de aquells governs més y més disposicions perfitoses pera destruir la personalitat catalana y fer de la nostra terra presa y pastura de gent d'altres terres, ab l'intenció clara de prostragar y reduir als últims rengles de la societat als seus naturals... la Lliga Regionalista ha tingut la pensada d'anar y ha anat a la elecció de representants de Catalunya davant del poder central ab una candidatura de catorze persones de quines onze o dotze eren públicament afectes als partits d'aquesta monarquia, centenàriament centralistes y destructors perfitosos de la personalitat catalana.

La Lliga Regionalista y el seu orga han cubert aquesta trista campanya electoral no ja ab la bandera modesta d'un Regionalisme mendicador de les regions espanyoles, que no'l volen perque es català, sinó ab la pomposa senyera del Nacionalisme, de la Nació catalana.

Molta bandera pera tan poca cosa! També aquesta vegada l'ha voltada la Lliga aquesta bandera d'altres tristes y mesquines: les banderes d'odís, de guerra de classes y de sectarisme religiós.

¡Lluita fatal pera la patria y la seva prosperitat, excitada pels seus centenaris enemics!

Davant dels agitadors castellans que aparten a la classe obrera de la causa de Catalunya y que excitant els odís de classe, la posen com obstacle a la llibertat, a la civilització y a la prosperitat de la nostra terra, la política centralista ha lograt oposarhi ara també un pseudo-regionalisme estèril, burgès y dinàstic.

Y mentres continua la seva tasca de destrucció, mentres fa el seu fet centenari, d'una banda y altra dels germans que's combaten sota la paraula autonomia... pera millor atraure a la lluita la part reactiva del poble català, que tant ha estimat la seva independència.

Si la dinastia y els seus governs centralistes castellans tinguessin tant bona sort en regir l'Estat com en el foment de les discórdies que maten l'entusiasme patriòtic dels catalans, Espanya seria la mestressa del univers.

Aquesta vegada han trobat el camí pla, aplanat pel govern centralista, els candidats de la Lliga... Per tot allò ont s'han pogut presentar y no hi havien compromisos previs, encasillaments anteriors, ells han sigut els encasillats. Així els hi son facilis també les eleccions senatorials.

No en va's preparà desde la Lliga la rebuda del Rei l'any passat; no en va li cridar en diputats regionalistes d'avui i visca el Rei y el portaren sota talem. No en va's exposat allavors de la direcció del moviment catalanista a tots els que, valent alguna cosa, eren fidels afectes a Catalunya y no's dexaven portar pel clero y per la dinastia... o per la incontinència ambiciosa.

La Lliga y *La Veu*, estan en el seu dret fet un partit conservador dinàstic català espanyolista, y honradament y sense careta poden ferho si

axis llealment ho creuen patriòtic. Però han fet un gran mal a Catalunya traient enganyosament a la gent de casa seva en nom de coses més altes pera venir a parar a tant poca cosa. No valia la pena de tant enrenou pera substituir ab menos altura al senyor Pianas y al seu casinet.

Als que escarmentats y escèptics se entornu a casa seva aquí y quan els en tornara a treure?

A més, pera obrir-se pas els tres o quatre homes, no més, de *La Veu* y de la Lliga, pera apartar als que ls hi destoraven y pera que no ls hi fugís el bloc catalanista han gastat medis... que entre persones honrades descalifiquen. Els organs mateixos creats y mantinguts ab el treball y el diners de aïmants de Catalunya els han fet servir pera denigrarlos ab calumnies.

Desde la vinguda del rei, un dia darrera l'altre, no cara a cara, no arrostant el perill de posar noms, sinó cobardament, ab reticències que es completaven ab els noms en altres diaris complacents centralistes, s'ha tractat a tots els catalanistes antics, a tots els de la *Unió*, a tots els catalanistes tolerants y liberals y a tots els catalanistes republicans, com insignificant dissidència de grups de vulgaros ambiciosos, de vells agotats, de polítics de hàbila, de malalts abiliats, d'ineptes pera tota activitat y tot treball, d'avejats farsants de vella política, rencorosos envejats a luites de bastidors pera escloure a lals o quals persones, entregats a xerramequeria impotent de donetes y valentes d'idees sotes com tapadora de les seves males passions y personals concupiscències.

Tot això ho ha dit literalment *La Veu* unes vegades, y més amagat altres, dels homes que l'han formada a ella y al Catalanisme, ab el seu treball, ab la seva salut y ab els seus diners... y de tots els altres catalanistes que no foraven la seva quadrata.

Últimament el seu director ha malgastat sis articles seus fi, de dues y de quatre columnes de llargada, enfigassats, de apagalosos elogis, als candidats de Barcelona. Doncs fins en els elogis ha trobat medi d'ofendre a tort y a dret, en cada una de sos innumbrables ratlles, a totom que val o ha valgut alguna cosa no ja dins del Catalanisme sinó de tot Barcelona. Cada ratlla era una comparació odiosa y depressiva pera un rengle de persones de valia. Ningú havia fet en art, en lletres, en oratoria, en treballs econòmics, en política, res sinó ells; ningú valia res davant d'aquells candidats. Ells eren els únics honrats patriotes, clarividents, genials, atletes; únics en el treball; ells eren els primers entre'l primer; ningú fora d'ells tenia abnegació ni patriotisme.

Respecte nou y buf de les candidatures rotatives, de noms gelosos uns d'altres que desconfiats jugaven a saltar y parar, els maneigs y substitucions pera fer passar a uns davant d'altres en les votacions, la retenció d'actes y dels seus certificats a última hora y els robos d'actes a la Lliga y els trobos d'actes falsos a cala Ciutat... han completat el quadro.

El gastament de tipuina el paguem el menys llest dels contrariats.

Però al cap d'avall ¡¡¡votants!!! Han tret vuit actes... ab una de grave, y una ab protestes... Vuit diputats, si hi arriben... excelents persones tots ells, aptes alguns pels treballs de manteniment econòmic, però que no son ni nacionalistes catalans, sinó espanyolistes, ni oradors propiament dits, ni parlamentaris, ni estatistes, ni economistes en el sentit enlairat de la paraula... y tots ells dinàstics y conservadors a la vella escola.

Per obtenir aquest resultat la Lliga y *La Veu* han barrat arreu el pas als patriotes catalans; en tota la campanya no ha sonat la ven de cap vell catalanista y menys de cap liberal. Sense presentar al Parlament cap orador d'altra han tancat la porta de la representació nacional als que per les seves excepcionals dots naturals, seriament cultivades ab l'estudi de les ciencias socials y econòmiques, eren els cridats pel vot universal català, no per les candidatures y les actes de la Lliga, a representar y parlar ab autoritat en el Parlament y a conlendre d'igual a igual, com corresponia a representants de Catalunya, davant de les il·lustracions, que n'h'ha de veraderes, de la tribuna espanyola.

La defecció de la Lliga y de *La Veu* a la causa del Nacionalisme català re-

sulten ara patents fins pera els més cegos en política.

La desfeta al camp catalanista es imminent, però el seu bloc popular es fort y convenent. D'altres n'hi ha hagut y també n'ha sortit.

Quan els quefes accidentals, inconscient o conscientment, conduexen l'exèrcit a una emboscada, quan aquest desconfiat y incert se desbanda, els vells soldats s'arremolinen y formen el quadro al entorn de la bandera estimada y criden a ells als soldats nous y al jovent que, esmaperdut però ab ansia generosa de patria y llibertat, vagu pel campairal, incert y desolat.

Altra vegada reunimnos, concentremnos, dexem passar l'onada turbulenta... ab els merodejadors al darrera.

Y alsant altre cop la bandera honrosa, emprenguem ab ella de nou el penós camí.

"El Poble Català" denunciat

El nostre número anterior signé denunciat pel Fiscal de l'Audiencia al Jutjat, ordenantli que instruís diligències immediates y li comunicés tot seguit el resultat.

En conseqüència d'aquesta denuncia, el jutge de la Concepció, que desempenyava les funcions de Jutjat de guardia, comensà la instrucció de les ordenades diligències, manant recullir motllos, originals y tirafes.

El resultat del reculliment de números al nostre local de redacció y administració, a l'impremta y als punts de venda de Barcelona signé veraderament nul, ja que la edició estava agotada quan se feu la requisita.

Les denúncies que pesen sobre aquest número son dues: una d'elles per suposats atacs a la administració de justícia; y l'altra per atacs a la integritat de la patria. Confiem, en veritat, sortir en bé d'aquesta ensopegada, però ni ella ni cap altra faran que minvi'l nostre amor a Catalunya y l'desig de servirla y honorarla.

Ab motiu de les denúncies sofertes havem rebut testimonis d'afecte dels companys y de respectables entitats patriòtiques, que agraïm molt. Han sigut una trista excepció en aquest procedir general, fins de elemental cortesia, *La Veu de Catalunya*, que no s'ha enterat de les denúncies, no sabem si per manca d'informació o per defecte d'ànima.

Mercès a tots.

Després de la bomba

Notes y comentaris (Acabament)

Fou ab inexpressable sorpresa que vaig llegirho. Era l' quefe de vigilància de Barcelona que parlava. Y deia referent a les bombes:

«El remedio del mal consiste, a mi juicio, en una ley justa que no reconozca el derecho a la existencia a los que atentan a ese derecho que es el primero de todos».

Y més avall, com si volgués concretar millor quin era l' fons del seu pensament, afegia:

«Yo aseguro que así se acabarían los atentados anarquistas, y no se tache de reaccionario el procedimiento. Si en Inglaterra hubiese un atentado como aquí, no quedaria un anarquista en todo el reino».

En Francia hubo un atentado y HUBO TAMBIÉN LUEGO UNA SERIE DE CADÁVERES DE ANARQUISTAS HALLADOS EN EL SENA. QUE LLAMO LA ATENCIÓN DE TODO EL MUNDO» (1).

Dexem de banda la suposada troballa de cadavres d'anarquistes en el Sena, que crec falsa en absolut, sense necessitat de més ampla informació que una senzilla pregunta de sentit comú. Si a França s'organissaren mitins de protesta contra lo que's deia de la guardia civil, ab motiu de la revolta d'Alcalá del Valle, com es possible que hagués passat desapercibuda, sense que ningú'n protestés enèrgicament, una enormitat d'aquesta naturalesa, un crim semblant contra'l dret de gentes, comens en el propi territori de la república?

El ridícul argument que retruè el Sr. Tressols, pera reforçar ab un exemple les seves paraules, sent massa la novela de folletí, pera que fassi

menester discutirlo detingudament: riemne ab llastima tot passant y prou.

Mes de la mentalitat que revela si que no cal riuren.

Fixemnoshi bé. El quefe de vigilància de Barcelona, el cap directriu de la policia que té per missió mantenir l'ordre y fer complir la llei en nostra ciutat, demana, per acabar ab les bombes, l'extermini en massa, l'assassinat extra-judicial, la destrucció del foc, pel ferro y l'aigua, sense formalitats de procediment legal, y per lo tant, sense RESPONSABILITATS, no dels criminals que hagin tirat una bomba, no dels que hagin sembrat la mort entre ls pacífics viants de nostres carrers, sinó de tots aquells que algun dia puguin tenir la intenció de tirarne una, de tots els que professin declaradament idees que puguin induir, en el transcurs de lo que encara té d'ésser, a tirarne, de tots els que siguin sospitosos de no creure com article de fe, que *tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes possibles*.

Y a judici de qui tot això? A l'infalible, a l'inapeable judici de la policia, de la nostra mai prou alabada policia, erigida en jutge y butxi tot en una pesa, ab poders discrecionals sobre la llibertat y la vida de tots els espanyols.

Oh la magnífica, l'espèndida troballa! Es una concepció d'un còmic heroic, una genialitat digna de les més grotesques comedies de figurón.

Un no sab qu'admirar més: si la lleugeresa, la barroera poca xumaia de l'home que gosa fer semblants declaracions — pesant com pesa damunt l'organisme que el dirigeix la sinistra llegenda de totes les seves crudes arbitrarietats — o la manca de sentit moral, el pòsit de mals instints que revelen les seves paraules.

El quefe de policia de Barcelona ha vingut a la vida massa tard. En aquells temps que ls drets individuals eren desconeguts, quan encara no's tenia concepte d'axò que se'n diu la dignitat humana, quan el respecte a la llibertat y a la vida de l'home encara no tenien nom, quan s'empenyava sense sumari y es feien els interrogatoris ab intervenció del butxi, el Sr. Tressols hauria sigut un bon alcalde de casa y corte, un excelent oficial del Sant Ofici. Fins y tot es gaire bé cert que hauria merescut bones recompenses y felicitacions dels seus superiors per les seves dotes excepcionals, car, segons se veu, no hauria limitat la seva acció a perseguir els delictes coneguts, sinó fins la més petita sospita d'una suposada probabilitat de delictes que en l'avenir pogués algú cometre. Mes avui, en ple segle xx, avui que fins en el criminal convicte y confés, devem respectar l'home, resulta un anacronisme y un perill públic. En altres països més gelosos de llur dignitat, en altres països ont no existís el llevat que dexaren aquí les pràctiques inquisitorials, ja li haurien exigit la dimissió del seu càrrec.

En primer lloc, perquè les seves declaracions impliquen una franca confessió d'impotència. Què significa sinó'l demanar que abdiquem en ell totes les garanties dels nostres drets d'homes y de ciutadans, que renunciem a totes les llibertats que la llei ens regoneix, pera investirlo d'un poder absolut, d'una dictadura sense possible investigació, sobre les nostres idees y les nostres vides, si volèm que ns deslliuri de l'amenaça d'una bomba?

El Sr. Tressols dictador! La policia, la nostra policia, àrbitre suprèn, sense cap més limitació que'l seu bon albir, de Barcelona, d'una ciutat de mig milió d'ànimes!

Verament la pensada mereix celebrarse ab una homèrica, inestinguible rialla. No es possible que mai se li hagi aendit a ningú que tingui tot el seny, res de tant sobirana ridícula.

Més no riem massa fort, perquè dessorra la farsa pot brollar altra vegada la tragèdia.

L'home que s'atreveix a dir lo que ha dit el quefe de vigilància de Barcelona, l'home que en públic defensa com a bons procediments de repressió indignes de qui's tingui per civilitzat, procediments contraris a tota noció d'humanitat y justícia, procediments que revolten la consciència honrada no més de pensarhi. Què no serà capàs de fer en secret, quines arbitrarietats, quines violències no's creurà permeses ab els infelissos que culpables o no, li caiguin a les mans?

Oh, sí, jo'm represento perfecta-

(1) Copiat literalment del n.º 3.448 de Las Noticias

ment el seu estat d'esperit. Es la ràbia cega de l'home que s'heu posat en ridícul en l'exercici del seu càrrec, que veu declarada als ulls de totom la seva ineptitud, la seva inutilitat. Tot sentiment de justícia, tota noció d'equitat ha desaparegut de la seva ànima, quedanthi tant sols un veement i dominador desig de venjança. Y al sentir que la seva ràbia se debat en el buit, que les seves mans no agafen més que ombra, voldria poder exterminar en massa tot lo que en ell hi havia de vida, ab l'esperança de que l'inconegut criminal que en la seva ignorància no sab descobrir, causaria també a l'etzar dels seus cops de cego.

Y a un home així està confiada la seguretat de Barcelona!

Molt serà que si l'heu fer, aquesta lluita de dues violències inigualment salvatges i brutals no costi sang de noves víctimes innocents.

Fins ara hem suposat que la bomba de la Rambla de les Flors era de procedència anarquista. ¿Què justifica l'hipòtesi? Unicament el fet de que els anarquistes s'hagin servit d'aquels barbars enginyers.

Petit argument de prova el que es basa tant sols en una conseqüència, filla d'un hàbit, d'una rutina mental, y no de l'anàlisi serà de la realitat.

En canvi, l'estudi d'aquesta no dona cap demostració clara y convincent de que les últimes atencions siguin obra dels anarquistes. Al contrari: després de ben garbellat, gaire bé se arriba a la certesa de que no poden serho.

En primer lloc, ja he dit abans que els anarquistes havien abundat aquesta mena de procediments, per inútils i perjudicials, a tot arreu del món. Es un fet y els fets són indiscutibles.

Caldrà, doncs, acceptar per a les anarquistes de Barcelona una mentalitat distinta y contraposa a la de tots els demés grups de l'extranger, y això no es verosímil. Quan un partit, quan una secta evoluciona, sobre tot en detalls d'acció, de procediment, l'evolució se fa ab uniformitat, perquè les causes que la determinen son per tot les mateixes.

Es clar que sempre pot haverhi un solitari, o un petit grup d'il·luminats, d'epilèptics, que tirin una bomba, més llavors el crim ja no té una significació política y social; ja es un crim vulgar, l'acte desesperat d'un boig, d'un furios, d'un desequilibrat. La massa del anarquisme conscient no n'es responsable.

Però fins aquest cas me sembla inadmissible. Fixem-noshi bé. Ab tot y lo dolenta que es la nostra policia, tots els autors dels atencions anarquistes anteriors als actuals han sigut descoberts. En canvi, ja fa un any de la primera bomba posada a la Rambla de les Flors, y aquesta es la hora que ningú sab del cert d'on han sortit aquells y les demés, ni la mà que les ha tirades. Y ara no s'tracta d'un fet isolat conf' el den Salvador al Liceu, sino de tota una llarga serie d'atencions.

Després, ¿quina es la finalitat de aquestes bombes? L'acte den Pallàs, el den Salvador, el de qui fos que tiris la bomba a la professió de Santa Maria, tenen una explicació clara y senzilla. Però, ¿qui es capaç d'esplaiar la colocació d'una bomba al carrer de Fernando a l'hora en que hi passen a dotzenes fadrins y aprenents pleugant de l'obrador, o be a la Rambla de les Flors en el temps que tota la gent de diner es fora, quan a Barcelona hi queden tant sols obrers y menestralia?

Queda encara un altre detall més inexplicable. Tots els atencions declaradament anarquistes han sigut espaiats, ha transcorregut temps de l'un a l'altre. Y es comprèn: la repressió que venia després, no donava lloc a poguerne cometre tot seguit de nous. En canvi ja he dit que foren sis o set les bombes que explotaren en menos de dos mesos, ara fa un any.

No es axò inverosímil? ¿No diria qualsevol que qui les posava se creia segura la impunitat?

Tampoc sembla que tinguin cap fonament els rumors que atribueixen les darreres bombes a trames reaccionaries y dignes de la paraula clerical.

¿Quin fi podria proposar-se la gent d'iglesia fent tirar bombes? Atreure pel terror les classes acomodades, ferles soplar purgament sota la capa de l'iglesia, com sota l tot poderós palladiu que hagués de servirlos de tot perill vida y riqueses?

Però si axò ja ho té lograt de dies! Si la nostra plutocràcia es tota clerical! Si Barcelona, per la seves classes acomodades, es absolutament levítica! Aquí no s'trobaran quatre xavos pera fundar una obra de cultura; però s'troben cents y milers pera instituir una confraria, fer peregrinacions, o bastir un temple es l'imatge de moda. Miren les afors de la ciutat y la trobareu voltada d'una cintura de monestirs; passegeu pels carrers

de la part nova y en tots ells hi trobareu al menos una comunitat religiosa. L'ensenyansa, la beneficència, moltes petites industries de dona, com el brodar y el cusir roba blanca, ho tenen agallat en les llurs mans.

Ells son els arbitres dels pensaments y fins de les accions de tota la nostra aristocràcia adinerada.

¿Que més poden voler? Provocar una reacció desenfrenada, una reacció que ns torni als bons temps de l'absolutisme a lo Ferran VII?

No crec que siguin tan corts d'entendiment, que tinguin tan poca clarividència. Fora ferse culpables d'un crim que no pot tenir cap utilitat pera ells y en canvi podria ferlos perdre, en un instant, tot lo que han guanyat ab anys y anys de sorno treball en les concències.

Pensar avui en destruir l'obra del temps es un absurd y son massa vius pera no veureho. Les llibertats que no sols estan consignades en la llei, sino que ja han entrat en les costums, no hi ha cap poder que pugui destruirles. La prova l'en tenim en aquella vergonyosa llei de repressió de l'anarquisme que, ab tot y estar vigent, ningú s'atreveix a aplicar, perquè es atentatori a la dignitat humana, a la llibertat de pensament que ha devingut en la vida moderna una necessitat tan natural, que es ja un d'aquells drets superiors a tota legislació, y a tota traba.

D'ont surten, doncs, les bombes? Misteri!...

En aquest anàlisi de probabilitats no hi trobem una que ns dongui ab tota certesa la clau de l'enigma.

Encara queda, per axò, un detall, que no he vist consignat en cap diari.

Totes les darreres bombes, tant la de la Rambla de les Flors, com la de la Rambla de l'any passat, han coincidit ab canvis y moviment en la policia judicial: aquestes, ab aquella inspecció a l'Audiencia de que tant se parla y en la qual, segons veu pública, tantes irregularitats se descobrien en el funcionament de l'esmentat organisme; l'actual ab la vinguda del coronel Morera pera encarregar-se de la qüestura del mateix.

¿Se tractarà, doncs, d'una criminal intriga com la d'aquell capità Morales, qual procés encara no s'ha vist a l'Audiencia, ab tot y fer més d'un any y mig que va comensarse l'sumarí?

La resposta que la dongui qui pugui. Però es precis que s'dongui aviat, sino s'vol que en totes les concències honrades vagi prenent pou una terrible acusació.

He reservat expressament pera lo últim, el parlar de la protesta de la ciutat. Ha sigut digna, serena y coratjosa: un espectacle hermos, esperansador.

Res d'aquells esveraments enervadors propis dels organismes febles; res d'aquell aterroritzat demanar amparo al govern; res de exigir mides arbitràries pera servir la propia vida, mal que s'perdes el bon nom davant del món civilisat. Barcelona, conscient de la seva força ha protestat ab fermesa del crim que ha teinyit de sang els seus carrers; n'ha protestat serenament, ab l'indignació generosa d'un heroe jove y fort que no tem als monstres, signin de la mena que vulguin, que li barrin el camí de la seva futura grandesa: no ab l'afemellat esportivament de l'avia xaruga y ploriconia que no té altre ideal que allargar un instant més els dies contats de la seva trista vida. Y no ha acompanyant la protesta d'una temorencia suplica d'un aliret esma perdut demanant ajuda: la seva protesta ha sigut alhora un acte fulminant d'acusació.

Mal s'havia pogut veure tant clar l'esperit d'hostilitat, el divorci complet que existeix entre Barcelona y els organismes actuals de l'Estat espanyol. En tots els telegrams enviats s'hi sent bategar el mateix sentiment, en tots s'hi revela l mateix irreductible antagonisme. Barcelona no demana, no n'espera, ni n'vol res, de la present organització, que ab els seus lligams y trabes esterilitza totes les energies, en profit unicament d'una burocràcia corrompuda y rutinaria, arrapada a la fórmula y a l'expedient, com la flosxera a les areles de la vinya: Barcelona lo que vol es que la dexin lliure d'organisar la vida colectiva catalana segons les seves necessitats, que prou se sent ab sava pera ferla florir y granar en fruits de sobirana grandesa.

Un detall revela la seva potència de vida. Fora d'aquells que son enemics de tota llibertat y dels pocs infelissos que els segueixen per rutina, Barcelona no ha reclamat cap mida d'escepció, cap llei arbitrària contra ls drets primordials, pera defensarse de l'incognit bras que pot flensar la futura bomba. El pànic no li ha fet perdre la serenitat, l'esperit de conservació no ha pogut enterbolir l'entendiment. Barcelona ha comprès

que totes les llibertats son solidaries les unes de les altres, que una vegada posat el peu en la devalada de lo arbitrari, sols l'etzar pot deturar la caiguda fins al fons de l'avenc. Y forçada a escullir entre ls principis de llibertat o l perill de la vida, s'ha estimat més la llibertat.

Eulàiem el cor! La ciutat que en moments de suprema prova serva tranquila y serena la conciencia colectiva, porta en son si la força pera trencar totes les trabes que s'oposin al seu engrandiment. Se pot tenir fe en els seus destins.

J. PONS Y PAGES

NOTA. — Després d'escrit l'anterior article llegexo la nova de dos mitins anarquistes protestant de la bomba de la Rambla de les Flors, l'un celebrat a Cartagena y l'altre a Córdoba. Els dos son una confirmació eloquent d'algunes de les afirmacions que faig al tractar de la procedència de la bomba.

Neteja precisa

De les esplicacions de propis y adversaris del Catalanisme, resulten alguns fets censurables de les últimes eleccions als que no n'hi ha prou correctiu ab la dimissió d'un soci de la Lliga Regionalista. Es menester carvar més fondo y treure les areles del mal espurgar el Catalanisme de males branques... encara que sien cimals.

Els fets reprovables en una acció electoral honrada son: Primer. Que candidats d'una mateixa candidatura varen treballar cada hi per ell de sota mà, fentse votar esborrant un nom de la candidatura republicana y substituint lo seu. Segon. Que altres varen fer esborrar a delegats electorals noms de companys de candidatura pera intentar que ells quedessin ab majoria de vots sobre els demés. Tercer. Que van fer circular candidatures impreses en que hi figura el sol nom d'un dels y quatre ratlles en blanc y altres candidatures també impreses ab omisió d'altres companys. Candidatures que tenen indicis de ser dels mateixos interessats. Quart. Que les oficines electorals se van retenir per temps sospitosament desuats xifres y d'atos de la elecció que forosament devien constarhi y que no s'van donar desseguida en els periódics afectes, com era costum de sempre. Quint. De les declaracions d'uns y altres consta que s'varen sostreure documents electorals que eren a oficines electorals sense necessitat de serhi y que no s'havien portat a Ca la Ciutat, ont era obligació precisa de portarhi immediatament. Sisè. Que ab documents firmats en blanc o com fossin, tracts de oficines electorals se van poder falsificar una o més actes o camviarne d'altres. Si algú va falsificar, resultaria doncs que ho feu ab troquells falsos, trets de les propies oficines y d'axò no n'hi ha d'haver honradament en lloc. Setè. Que de un número determinat d'actes no n'varen anar certificats a les oficines electorals sino que se ls varen retenir sospitosament persona o persones acotades a un candidat. Vuitè. Que les actes relatives no varen comparexre a Casa la Ciutat sino molt fora de temps y d'un modo anòmal y després de conferencies que s'suposen comminatoryes del Alcalde ab determinades personalitats. Novè. Que en varies actes d'una població determinada va desequilibrarse la candidatura de una manera sospitosa, resultant rebaxat el número de vots d'un dels candidats el-legits, d'una manera persistent y homogenia. Y desè. Que ls contraris del Catalanisme asseguruen que se ls hi varen fer indicacions de que, permetessin que passés un candidat de minoria davant d'un altre y que cap d'aquels es limitat d'enlloc.

Tot axò es més que sospitos y no's pot pas atribuir a una sola persona, més a més que no podia resultar pas la afavorida pels tais actes. Si l Catalanisme militant se vol netejar de la taca sospitosa que li ha caigut ara, s'ha de treure de davant gent de la que més se belluga y més remor mou, per dolorós que li sia. Nosaltres celebrem ara més que mai havèrense apartat als primers símptomes de la malura.

LITERATURA

Pierrot assesi

—Era bella y jove; per axò Pierrot va enamorar-se d'ella folament. Ademes... era rica... y la riquesa era l gran entrebanc d'aquells amors, unsents fortivament per Primavera... Ell l'havia vista un capítol, passejant vora l riu, per l'ample marge, a l'ombra patriarcal d'immensos plàtans. L'havia vista ab son vestit blanc, ses trenes rosses, ses galtes extenuades y malaltes, sos ulls en florir etern...

Caminava ab gracia, poc a poc, seguida pel seu gos de pell grisosa, atecada cua y ulls pacífics, y al seu costat humil, una cambra mostrava en el seu rostre gais colors.

Caminaren una hora, dues hores, a la

vora del riu, que com serpent lliscava dolçament entre ls grans plàtans, quins immensos follatges, solennials, miraven en les aigües ses imatges... Y aquestes bellugaven ab llur ritme.

La va seguir una hora, dues hores. Ell anava de blanc y en la estranya claror de l'hora quieta, el seu vestit prenía suaus matissos. En la poesia del capvespre adquiria trets quasi estatuals. La següia de lluny y els seus ulls negres flensaven dolçament llargues mirades, que pujant entre ls troncs dels ventruts plàtans, arribaven suauement an els cabells d'ella, que deslligats en trenes d'or y seda, queien imperiallyment per les espulles, acariciant ab dolces pessigolles la blavor imponent del vestit. La va seguir de lluny y tot seguint-la, ell s'anava omplint d'admiració, perquè aquells cabells rossos l'encantaven, perquè l'encisava aquell bell cos.

Y quan va arribar a casa, en la quietut serena de sa cambra, ell la vegé en un somni de passió y imaginariament, agenollantse als peus del seu recort, en els seus ulls en perpetua florir, enfonsà dolçament l'últim petó.

Era bella, molt bella... però era rica. Per axò pera esposarla era precis que ell esdevingués ric. Y axò, en veritat, era impossible. Però era necessari, era precis... Perquè ell l'aimava forsa, l'estimava ab estimació quasi infinita. Ell sentia vers ella atracció fonda. Tendresa voluptuosa, dolts amor y aquesta atracció era innegable, y aquesta tendresa era plaerosa y aquest dolts amor era imperios... Calia ésser ric pera esposarla y ell ho esdevindria verament.

Esdevindria ric: veu carinyosa, veu acariciant y temptadora, li deia eternament que ho seria. Y ell sentia exa veu en el seu cap, y sentia exa veu en el seu cor, y sentia exa veu en ses entranyes. La veu aquesta, demoníaca, subtil, dolça, perversa, circelava triomfant per tot son cos y burxava melosa les orelles y acariciava alegres sos blancs llavis... Y ell, sentint exa veu que l'encantava, que l'ubrigava, com un bés y que comensava l'encensava, se sentia felis, dixós, magnànim y son rostre de marbre bellament s'acolorava d'un lleuger carni. Y la veu misteriosa, amanyaganta, seguia bressolant lo en il·lusions.

Y aquesta veu lo va convidar al crim... Era precis matar, assassinar, si volia ésser ric, si desitjava emmaridar la divina aimada. Era precis matar. Y aquesta frase dansava en son cervell perversa dansa y com aquell tancat en gabi de or, bellugaves ràpida y furiosa, cercant intensament, fugint d'allí... Era precis matar... Com martell misteriós aquesta frase picava llargament, bàrbament en la enclusa de mirvis del seu cap. Era precis matar... y mataria, assassinaria a qualsevol pera robarhi tot el seu tresor. Assassinaria, robaria... Y la veu misteriosa y voluptuosa li burxava la orella eternament, com el comte-duc de la llegenda burxava la del Rei nostre senyor. Robaria diners, forsa diners y així esdevindria ric. Ben ric...

La nit va arribar molt dolçament y Pierrot va anar al bosc. Estava núvol. Pierrot s'ajagué en el bosc, sota una alzina. Hi havia un gran silenci, un gran repòs. Besat per la fosca y l misteri, Pierrot languidament va somriure. Cruel, pensava en la estranya delícia de matar. Y gaudia, feia, disfrutava, al pensar que l punyal que sospesava, que tenia en ses mans plenes de blanc, ab gest curt y assesi s'enfonçaria en un cor ignorat. Y tot ell s'estremia dolçament al imaginar el suau pler que experimentarà tot son cos, quan son punyal de cer, dot per sa mà, s'introduís pervers en estrany pit y com un ferésteg y terrible, fés granar al seu pas roses de mort. L'esclutí arribà. Lleugeres passes res onaren sinistres en el bosc, espantant el silenci y la quietut. Y l'arribat s'apropà. Pierrot, porre, esdevingué groguenc. Tenia por... però era necessari. Per axò, quan l'ignorat passà, un xic rezelós pel seu costat, Pierrot en la foscor alenà ls ulls y aixecant el bras dret, ràpidament enfonsà en el pit del caminant el seu punyal de cer ab puny de coure. L'estrany, barbotejant, va caure a terra y Pierrot, tremolós, al seu costat, y Pierrot tingué por, por, molta por... al estendre son bras va tocar sang, y aquella tebior voluptuosa, omplí tot el seu cos de gran sorra. Y va extremsse dolorosamente ab extremities que eren tortures. Notava al seu costat aquell calvete que, al caure a terra, havia fet dringar ab ironia, l'or de la seva borsa de viatge. Y Pierrot comprenia, imaginava que al costat de ses mans, prop del seu cos, en el veinat macabre del seu cor que bategava ab torturats batecs, hi havia diners, forses diners. Però tenia una gran temensa d'agafarlos. Mes, com que era precis, els agafà y els va tindre a les mans y, els va besar. Y s'axecà de terra y tremolós, comensà a caminar en la quietut. Però va tindre por... por de ell mateix. La remor de ses passes li espantava y els batecs del seu cor l'espantaven. Tenia por, temensa, tremolava. Y els arbres, els grans arbres, les alzines li semblaven terribles y feréstegues, y la quietut, la calma, el gran silenci, li semblava curull de foc misteri. Tenia por, una por immensa d'ell mateix... y de tot. Tot l'espantava, tot el torturava horriblement, tot diabòlicament l'atormentava. Y sobre tot, per sobre de tot, la soietat. No volia estar sol, isolat, al bosc. Necessitava alguna companyia, algú ab qui conversar en el silenci, y inconscientment, potser per versament, va tornar endarrere poc a poc, y altra volta s'assegué prop del cadavre. La sang d'aquest glassaves per moments y aquell cos per moments s'hi feia rigir. Sentí per ell sincera compassió. ¿Qui seria aquell mort? Y pensà que aquell ser desconegut, hauria tingut sa poesia, hauria tingut ses il·lusions. Potser a l'hora aquella, bella dona ansiosament l'esperava. Y va pendre ses mans fredes, gelades y les va estrenyer

amorosament entre les seves. Y aquell anyac, aquella carícia li produí dolcesa quasi insólita. Y baxant el seu cap, blanc com la lluna, petonejà el cadavre boi enraonanthi.

Li deia paraules carinyoses y alhora demanàli perdó. Y sempre fantasiava, li semblava que l mort el perdonava, que la seva víctima somreia. Parlàvli de l'esposa y de l'aimada y li parlava quasi a flor d'orella. Y en la fosca nocturna endevinava, ubrigat de por y sensacions, el macabre somriure del cadavre, que extès en el bosc, sota els grans arbres, pensava mort ja, en suaus delícies. Y ell sentia a sa vora el dolts migritge.

Comensà a clarejar molt llà d'enllà. Y allavors altra volta tremolà; altre cop tingué por. Mirà ls diners y aquests estaven rojos com la sang; mirà l seu vestit y tot ell era ple de roges taques. Y allavors s'espantà com un infant y fugí del cadavre folament.

Comensà a caminar pel bosc en calma... Però ls diners aquells, aquell or porpal! Ell tenia por d'aquells diners que semblaven les flors del seu gran crim: ell no volia pas aquell or roig que li parlaria sempre de sa gesta. Y ademes... aquelles taques roges del vestit, aquelles adelles torturantes, aquells clavelis de sang, ¡allò era horrible!... Per xò flensar l'or a un xaragall. El miracle flori llavors al bosc. Fugiren per encant del seu vestit aquelles paoroses taques roges; aquells petons de sang, aquells esguarts cristallins en porpa atormentada... Y va fugir d'ell aquella por... La quietut granà en ell, acariciant-lo. No tindria diners, seria pobre, però l seu crim no l atormentaria ja mai més, romandria oculte pera sempre, restaria ignorat eternament. El seu vestit en blanc, blanc romandria. Les taques inquietantes y perverses, aquelles roges llàgrimes cruels, no decorarien delatoses la blancor estatual del seu vestit... Pobre testaria, com abans, però com abans quietament viuria. Y va sortir del bosc, blanc, imponent.

Per entre ls núvols grisos, delicada aparegué la lluna. Y, miraculosament al veure a Pierrot, se n va somriure y el seu somriure fou perdonador. Y al veure aquell migritge, aquell ensomni, Pierrot s'agenollà sobre una pedra y aixecant el cap vers el cel palit, mirà amorosament a la rienta y comensà a cantar cansó inefable.

Y desde l dia aquell, cada mati, Pierrot canta a la lluna suaus cansons...

MARCEL MATA

Menudall

Totes les coses d'aquest món acaben per caure del cantó a que molt fortament se decanten. Y la Lliga, donada la guerra que portava desde un tic abans de la vinguda del Rei ut en Navarra, no podia pas fer excepció a regla tan general.

El que trobantse en el cas de figurar en la host nacionalista volgués ademes imposarse la tasca de treure l'entrellat de tot lo que s'ha publicat y lo que lo discredita s'apunta a cau d'orella, per ferne una crònica en la que hi ressortiran certs fets clars y patents, a mig treball hauria de flensar la ploma de tan fastiguet y avergonyit.

Retenció d'actes.—unes dues dotzenes de primer endubi, algunes en blanc;—ausencia absoluta y perllongada, fins el dimars a mig dia, de vuit d'elles que n'hi a la Lliga arribaren, havent fet un llarg escala en el domicili de algú que no podia accedirse a tenir un nombre de vots que ell estimava insuficient; recadit oficiós an en Llerona oferint millorar la rotació a canvi de que ell fes altre tant ab el senyor aquell que li venia tan mal quedar en l'ercer lloc y qui sab si en quart o quint; resposta del tant descaulat Emperador del Paral·lel a son confrare de la Dreta del Euzanac, dientli que si tenia mals de cap que se ls passés; recado del Alcalde reclamant aquelles vots del districte setè desanarades en virtut dels bons ofis dels Samaritans de nova creació; actes que per fi aparegueren en el bússol de Ca la Ciutat, excepte un parell que un altre candidat temorós, ab molt fonament, de que un company de candidatura li fregís, va guardarse com una poma per la set y si s'descuida no més una mica a fer magnífica enera, ja no hi era a temps. Y no es probable que sien calumnies, perquè en part o partida ha sigut denunciada per la mateixa veu, no haventhi estat possible encara fer altre tant ab el reste per estar ocupada en celebrar lo que ella en dia nostre triomf.

Ara dignu sino tenia jo raó quan deia que tot axò fa fàstic y vergonya alhora.

Es el fàstic que fa tota acció política, que de lèrbola es converteix en enlollada, degut a la impaciencia d'alguns senyors que ab l'afany d'arribar depressa y a tota costa fan malbé tot lo que toquen. Es la vergonya que fa el temor de que l gros públic que sempre sol bader, y d'axò es refien més de quatre, ens embolcalli a uns y altres en el mateix despreci.

Y aquest estat de coses es perillós que duri massa. Cal netejar de lo y de valent. Molts elements sans que encara queden a la Lliga, per no trobar sili més selecció ont aplegar-se, ho demanen ab insistència. Per ara sols se té noticia de que en Pella ha rebut, en classe de último mono engegat a la fiera. Però veurán vostres com alguns dels que més fort cridarán i lladren perquè no ls agafin, s'erigiran en escombrires quan haurien de ésser ells els primers escombriats.

No ha sigut mala troballa aquesta del infelís responsable!

Y ara encaranime ab l'aplec d'elements sans que constitueix la plana menor y la

més digna de la Lliga, en permetre fer-loshi les següents preguntes: ¿Creuen vostres que la política que d'un temps an aquesta part sostenen els seus capdells es tan dignament patriòtica com la que tots plegats sostingueren en temps del Dr. Robert? ¿S'havia vist mai en les altres eleccions aquest arrambament de actes en blanc y en negre de la d'engany? El diumenge a la nit ja es sabia el resultat veritat, y al endemà sortia a la veu especificat per pessens menudes. ¿Per que doncs aquesta diferencia? ¿Es que està bé axò de posar, de nou en nou, milers vots y talons a una candidatura, exercint de alconadors els mateixos sabaters que varen ferla? ¿No s'ho pensaven? ¿Y de quan ensa els que no pensen — o pensen malament, que de segades es pitjor — han d'erigirse en directors de la política d'un poble que per damunt de tot vol que aquesta sia honrada?

Comprometre un moviment altament patriòtic, relinquir el resultat que ha donat la formació de aquella famosa dreta, ab mes colades que l carrer de Bassea.

Veim si d'aquesta feta a molts que baden els hi haurà caigut el tafetà dels ulls y veurán-clar el per què nosaltres allí hi folem nosa!

Y no hi haurà ningú que sapiga recullir la enfangada bandera, arborantla ab mà ferma BEN ALTA, BEN DRETA Y BEN SOLA? ¿Que fan aquestos elements carregats de mandra y que si ells volien podrien encarrilar la cosa per la bona via? ¿Encara no ha durat prou la dormida? ¿Es que esperen a despertaros quan se n'hagi anat tot a rodar?

Y aquestes entitats nacionalistes que cada una sembla tirar pel seu cantó i que fan tan arreoconades? ¿No fora hora de que s'agermanessin y formant una legió única ab una sola bandera, no tinguessin ideal que l'enaltiment de nostra mare patria, de la que ningú sembla recordarse, y que condolidia ha de veure com els seus fills tiren per mal cap?

¿Que filla capitos? Senyor Domenech, a vostè li diuen ¿decideixis? Y sino vingi un altre, però depressa.

Ja n'hem perdut prou de temps.

Si aquest somni es realitès un dia o altre, llavors si que la divisió entres que diuen catalanistes quedaria ben manifesta y ab frontera neta i marcada. Y no consistiria aquella en dretes ni esquerres, sino en dos grups de molt diversa mena: els dels animals d'una patria nova, rica, sabia, honrada y noble, y els dels simples electors anyoradors del antic règim.

MENUT

Acció social

Walt Whitman.—¿Voleu aspirar a una ensumada la triple essencia del ideal novell, aquest non somni del industrialisme humà, democràtic y cosmopolita, que procedent de les brumes bàrbares ha vingut a desvetllarvos, oh, catalans del vostre carter eucantament migrelat, ab tant forta sotregada, que la vostra vida social seriament perillia? Llegiu Walt Whitman.

Perquè, cal fixarvos-hi, en el camí que heu emprés no hi ha aturador possible. O seren plenament lo que intimament voleu ésser, o no sereu res del tot. No dedebes heu desfermat el vell diable, que dormia encadenat en vostres cellers, y ara es precis pensar en la paga y posarvos, tant aviat com pogueu, de acord ab ell, si no voleu ésser víctimes seves.

Per axò us convé aprendre dels que us han precedit en aquesta via, dels qui us han encomanat el noble mal de que patiu, a fi de que, com els llurs, els vostres grans dolors siguin segons y benets.

Mireu la gran nació nort-americana, com s'engega de dia en dia y com arrodonaix gradualment sa fexiga y esquerra silueta, mercès a la lliure expansió de la llei de sa vida, cada dia més amplemment promulgada. Quasi s'iria que l'autic tità s'incarnat en curves apolineses. Es el misticisme natural de la normal afirmació de si mateix, dels propis principis,—just aquells principis qual vaga perceptiu la seva tremolar com infants perduts d'aquesta nova afirmació, sobre tot els poetes y filòsofs del nou ideal saxó; els vos donaràn la clau del enigma que us atormenta, el mot evocador del vostre miracle.

Escolltu Walt Whitman, l'inspirat cantor de la nova democràcia saxona, devinguda l'estandart del esperit social modern. Car per aquell que el coneixguí, Walt Whitman y els Estats Units son una mateixa cosa (un explica l'altre, com diria el mateix poeta), y si la nació yankee es la última expressió de aquest modernisme social (1). Walt Whitman es la veritable personificació y verb del esperit yankee.

Walt Whitman! Quantes vegades no he obert ansios el seu llibre, (aquest escriptor sols ha escrit un llibre, però un llibre de debò) Fúles d'Herba, y m'ha solat que no hagi hagut de cloure el sol que no hagi hagut de cloure el poc temps, descoratjat del fantàstic embull d'estupendes frases, imatges y conceptes en la més enclòtica imitació que mehi el seu contingut! Y tant mateix un cop clos el volum, la figura del pensador se magnifica ab la distancia y ses paraules y expressions culminants prenen relleu ab aquell secret encis que les grava en la imaginació d'un modo tant inconscient com indeleble.

Es que en Walt Whitman es un cas únic y sense precedents en la literatura universal. Diemhi poeta perquè ho es en

(1) El veritable modernisme, axí conegut per tot el món. El den Ruskin y C. es una aplicació local y en cert modo inversa de la paraula.

